

## POSTANOWIENIE

12 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

na posiedzeniu niejawnym 12 stycznia 2024 r. w Warszawie  
w sprawie ze skargi D. spółki jawnej w Ł.  
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego  
w Bydgoszczy  
z 23 lutego 2021 r., II Ca 22/21,  
wydanego w sprawie z powództwa W.W.  
przeciwko D. spółce jawnej w Ł.  
o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,

1. odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania;
2. zasądza od D. spółki jawnej  
w Ł. na rzecz W.W. kwotę 900 zł  
(dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania  
skargowego – wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie  
od dnia następnego po upływie tygodnia od dnia doręczenia  
skarżącemu odpisu postanowienia do dnia zapłaty.

## UZASADNIENIE

W związku ze skargą pozwanego D. sp. j. w Ł. o stwierdzenie niezgodności z  
prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z 23 lutego 2021  
r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Jej celem jest uzyskanie prejudykatu umożliwiającego dochodzenie roszczeń odszkodowawczych za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej (art. 417<sup>1</sup> § 2 k.c.). Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego niezgodność z prawem orzeczenia rodząca odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa musi mieć charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty. Orzeczenie niezgodne z prawem to orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawnej. Tylko w takim przypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności. Istotą władzy sądowniczej jest orzekanie w warunkach niezawisłości, w sposób bezstronny, zależny nie tylko od obowiązujących ustaw, ale także od wewnętrznego przekonania sędziego oraz jego swobody w ocenie praw i faktów stanowiących przedmiot sporu. Treść orzeczenia, jak wspomniano, zależy również od wyników wykładni, które mogą być różne, w zależności od jej przedmiotu, i przyjętych metod. W związku z tym może istnieć wiele możliwych interpretacji, a sam fakt wykładni z natury rzeczy cechuje subiektywizm (zob. np. wyroki SN: z 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, nr 1, poz. 17; z 17 maja 2006 r., I CNP 14/06; z 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 35; z 13 maja 2009 r., IV CNP 122/08; z 3 czerwca 2009 r., IV CNP 116/08).

Zgodnie z art. 424<sup>5</sup> § 1 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego została wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości lub w części, przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie, wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, oraz wniosek o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem. Wymagania te mają charakter konstrukcyjny i powinny być spełnione w sposób kumulatywny, co oznacza, że skarga niespełniająca któregokolwiek z tych warunków jest dotknięta tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla

usuwania braków formalnych i podlega odrzuceniu *a limine* (zob. np. postanowienia SN: z 23 kwietnia 2015 r., V CNP 56/14; z 27 listopada 2020 r., IV CNP 15/20).

Celem wstępnej selekcji w odniesieniu do tego rodzaju środka, przewidzianej w art. 424<sup>9</sup> k.p.c., jest wyeliminowanie skarg oczywiście bezzasadnych, które bez konieczności wnikliwej analizy prawnej powinny być oddalone. Oczywiście bezzasadność skargi – jako kryterium dozwolonego wyłączenia – zachodzi, gdy powołane podstawy skargi już przy pierwszej ocenie pokazują, że faktycznie nie ma możliwości ich uwzględnienia, ponieważ nie miały miejsca albo nie mogły mieć wpływu na kształt orzeczenia. Nie ma zatem potrzeby prowadzenia szerokiej analizy prawnej i dokonywania pogłębionego badania trafności zaskarżonego orzeczenia, w odniesieniu do zastosowania prawa i jego wykładni. Ocena zasadności skargi polega na antycypowaniu niejako roli sądu, który orzekałby co do istoty sprawy z powództwa skarżącego o wynagrodzenie szkody wyrządzonej wydaniem prawomocnego orzeczenia. W sytuacji gdy z bezpośredniego oglądu sprawy wynika, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia byłaby oddalona, trzeba przyjąć, iż jest ona oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 424<sup>9</sup> k.p.c. (zob. np. postanowienia SN: z 23 kwietnia 2015 r., V CNP 57/14; z 6 kwietnia 2018 r., III CNP 30/17 i powołane tam orzecznictwo).

Zdaniem skarżącego wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy został wydany z naruszeniem art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. oraz art. 117 § 2, art. 117 § 2<sup>1</sup>, art. 123 § 1 pkt 1 i art. 124 § 1 i 2 k.c. W ocenie skarżącej Sąd *meriti* błędnie zinterpretował i zastosował wskazane przepisy prawa materialnego oraz nie zastosował wskazanego przepisu procesowego.

Zasadniczo, podstawy skargi koncentrują się wokół zagadnienia możliwości przerwania biegu przedawnienia przez czynność, jaką jest złożenie – na podstawie art. 1025 § 1 k.c. – wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym dłużniku. Nie można jednak przyznać racji skarżącemu, który twierdzi, że taka czynność – w myśl art. 123 § 1 pkt 1 k.c. – jest przedsięwzięta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Jak bowiem wskazuje się w orzecznictwie, nie przerywa biegu przedawnienia wniosek o stwierdzenie nabycia spadku, gdyż nie zmierza on bezpośrednio

do dochodzenia, ustalenia, zaspokojenia ani zabezpieczenia roszczenia (zob. uchwałę SN z 18 czerwca 1968 r., III CZP 46/68, OSNCP 1969, nr 4, poz. 62).

W stosunkach pomiędzy spadkobiercami a osobami trzecimi wniosek o stwierdzenie nabycia spadku nie jest czynnością zmierzającą bezpośrednio do zaspokojenia roszczenia. Nadmienienia przy tym wymaga, że złożenie takiego wniosku nie stanowi czynności przedsięwziętej bezpośrednio w celu dochodzenia roszczenia objętego żądaniem pozwu, gdyż przedmiotem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku jest ustalenie sukcesji generalnej prawa spadkodawcy. Ochrona konkretnej wierzytelności pozostaje poza celami tegoż postępowania.

W rozpoznawanej skardze występuje więc sytuacja oczywistej bezzasadności skargi, o której stanowi art. 424<sup>9</sup> k.p.c., gdyż – zważywszy na powyższe względy – nie sposób przyjąć, że zarzucane orzeczeniu Sądu Okręgowego uchybienia mają charakter oczywistego i rażącego naruszenia prawa. Orzeczenie jest zgodne z prawem, ponieważ nie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami ani nie było wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Wskazać należy, że orzeczenie powyższe nie wymaga głębszej analizy prawnej, aby przekonać się co do jego zgodności z prawem.

Wobec powyższego Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji, na podstawie art. 424<sup>9</sup> k.p.c., odmawiając przyjęcia skargi do rozpoznania.

O kosztach postępowania skargowego (nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu skargowym) Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1<sup>1</sup> i 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398<sup>21</sup> w zw. z art. 424<sup>12</sup> k.p.c. w zw. z § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.), pomijając § 8 pkt 4 w zw. z § 16 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 18 ze zm.), przy uwzględnieniu wyroków Trybunału Konstytucyjnego: z 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19;

z 20 grudnia 2022 r., SK 78/21; z 19 kwietnia 2023 r., SK 85/22; z 20 kwietnia 2023 r., SK 53/22. Analiza statusu adwokatów i radców prawnych oraz ich roli w postępowaniu, w którym występują jako podmioty powołane i zobowiązane do zastępstwa prawnego, prowadzi do uznania, że różnicowanie ich wynagrodzenia, tj. obniżenie pełnomocnikom z urzędu wynagrodzenia, które otrzymaliby, gdyby występowali w sprawie jako pełnomocnicy z wyboru, nie ma konstytucyjnego uzasadnienia. Zasądzona kwota obejmuje zatem podatek VAT.

Trzeba przy tym zauważyć, że koszty nieopłaconej pomocy prawnej, udzielonej przez pełnomocnika z urzędu stronie wygrywającej sprawę, podlegają zasądzeniu od przeciwnika procesowego na rzecz tej strony (zob. orzeczenie SN z 2 listopada 1954 r., II CZ 248/54; uchwałę SN z 1 marca 1989 r., III CZP 12/89; postanowienie SN z 18 maja 2011 r., III CZ 25/11).

[P.L.]

[ał]